

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok — — — — 4.— koruny. Na pol roka — — — — 2.— „ Na štvrt' roka — — — — 1.— „ Jednotlivé číslo 8 hal.</p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Za vydanie zodpovedný JÁN MOLNÁR, prälát</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. kor., Ferencz-József-rakpart 27. szám Sem sa majú posilať predplatky, taktiež dopisy do novín ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpät' nevávajú.</p>
---	--	---

Na Turíce.

Pán Ježiš pred Nanebevstúpením svojim tým tešil hlboko zarmútených učedníkov svojich, že im pošle Ducha Svätého, Ducha pravdy a Potešiteľa, ktorý od Otca pochádza.

A keď svitly dni svätodušné, všetci učedníci Pána shromaždení boli na jednom mieste. A tu povstal razom hluk, ako blížiacej sa búrky a naplnil celý ten dom, v ktorom sa nachodili. A zjavily sa im podelené ohnivové jaziky a ukázaly sa nad hlavou jedného každého z nich. A všetci naplnení boli Duchom Svätým a začali mlúviť v rozličných jazykoch, tak ako im to bol dal Duch Svätý.

Svätý Peter hneď na to posilnený a oduševnený Duchom Svätým, vystúpil pred dom, v ktorom boli shromaždení učedníci Pána a začal mlúviť ku nepočetným zástupom z najďalších krajov sveta, ktoré zvedave stály pred tým domom a tritisíce z nich prijaly krst svätý. Toto bol prvý zázrak, ktorý

ieľom
 verko-
 ch ob-
 i pre-
 tnosti,
 dlžení
 ovnak

a Uh.
 embra
 tovaly
 ótovú

olože-
 edúce
 učast-
 o naše
 e pri-
 o, že
 vnená
 päťne
 jných
 šlých

Každý nech si na dopis-
 nícke pýta cenník.

o zkušo-
 po jed-
 Plamen-
 do ruky,

vyko 2.20
 dokona-
 Cenník
 l.

aka.
 koná-
 rma.

sy.

trvan-
 elame
 esod-
 rkou:

n kôš
 ipe 5
 ttime.
 e čím
 adost'
 číslo.

Svätý pátral pri jeho sostúpení na učedníkov Pána. Duch Svätý ako posilňoval a tešil učedníkov Pána, podobne posilňuje a teší i dnes všetkých veriacich. Kto teda omdlieva pod ťažkým bremenom tvrdej doby prítomnosti, kto nad ztratom milých roní horké slzy, nech vo sviatky turičné vrúcnyimi modlitbami o posilnenie a potešenie obráti sa k Duchu Svätému.

Spasiteľ Ježiš Kristus zarmútených učedníkov svojich tešil nielen sosláním Ducha Svätého, lež i slovami: «Pokoj zanechávam vám, môj pokoj dávam vám, nie ako svet ho dáva, dávam ho vám. Vaše srdce nech není nespokojné a bojzlivé». Týmto slovami Vykupiteľ sveta tešil a pozdvíhoval nielen svojich učedníkov, lež každého veriaceho, čo ho miluje a Slovo jeho zachováva.

Po pokoji túžia prítomne stá a státisíce na frontoch krvácajúcich hrdinov a milióny ich ubiedených príbuzných za frontami. V deň Svätodušných sviatkov pred prevelebnou Sviatostou oltárnou skormútení rodičia, zronené manželky, opustené vdovy a siroty, veriaci každej obce, Vykupiteľa sveta a Kráľa pokoja úpenlivo nech prosia o zakončenie hrozného krviprelievania a udelenie pokoja.

Valné shromaždenie Strediska Kresťanských Potravných Spolkov.

Odhalenie podobizne grófa Aladára Zichyho.

Stredisko Kresťanských Potravných Spolkov v predošlom týždni vydržovalo 15. ročné valné shromaždenie, o ktorého priebehu podávame nasledovnú zprávu:

Ku valnému shromaždeniu dostavivších sa početných účastinárov a o potravné spolky zaujímajúcich sa mnohých prítomných tam priateľov vrelými slovami privítal a valné shromaždenie zahájil skut. vnút. rada, krajinský vyslanec a predseda kresťanskej ľudovej strany gróf Aladár Zichy.

Zatým direkcia Strediska predostrela obsérnu zprávu o jej účinkovaní behom roku 1916.; po prednesení zprávy dozorného výboru, ustálená bola súvaha a tak direkcii, ako aj dozornému výboru udelené bolo absolutorium. Valné shromaždenie zatým uzavrelo, ku akým cieľom obrátený má byť v tomto roku dosiahly čistý osov a doterajšiu direkciu a dozorný výbor vyvolilo na ďalšie tri roky. S tým vyčerpané boly predmety pojednávania valného shromaždenia a nasledovalo slávnostné odhalenie podobizne grófa Aladára Zichyho.

Štefan Mészáros, hlavný správca Strediska, ujal sa slova, aby v mene valného shromaždenia výrazu dal

povďačnosti, hlbkej úcty a oddanosti ku grófovi Aladárovi Zichymu nielen ako ku predsedovi, lež aj ku zakladateľovi Strediska Kresťanských Potravných Spolkov. Gróf Aladár Zichy už pred 19. rokmi poznal veľkú sociálnu významnosť kresťanských potravných spolkov. Jeho vytrvalej horlivosti treba ďakovať, nielen že toto Stredisko bolo utvorené, lež že ono i v terajších preťažkových časoch prekvitá, s každým dňom vždy viacej blížisa ku svojim označeným cieľom a s vyplnením vytýčeného si programu, ku blahu kresťanského obecnstva zodpovedá svojmu povolaniu. Na pamiatku tohoto a znakom hlbkej úcty, nesklatnej vernosti a oddanosti zhotovit sme dali túto podobizeň, ktorú prítomne odhalujeme, aby ona neustále upomínala nás na tú vytrvalú horlivosť a oduševnenosť, ktorej on nám vždy bol vznešeným príkladom. Prosil oslavovaného predsedu, aby i naďalej bol vodcom jeho verne oddaných mu bojovníkov a i na ďalšie účinkovanie jeho hojné požehnanie prosí od Všemohúceho Pána Boha.

Gróf Aladár Zichy dojatými slovami ďakoval za toto neočakávané a, ako povedal, nezaslúžené oslavovanie. Valné shromaždenie prosí za odpustenie, že všetko toto stáva sa práve za jeho predsedníctva. Ten obraz, ktorým zapríčinili mu tak milé prekvapenie, predstavovať má nie jeho oslavu, lež to, že vierou a vytrvalosťou na šťastlivú a dobrú cestu viesť možno i také veci, ktoré, následkom neúspechov počiatku, blízko stály k úpadku. Tak to bolo niekedy i s myšlienkou kresťanského spoločovania sa. Nie tomu sa teší, že podarený obraz zvečňuje jeho obličaj, lež teší sa víťazstvu tej myšlienky, ktorá previeva za tým obrazom. A táto myšlienka je víťazstvo kresťanského spoločovania sa. Jemu — ako povedal — prislúcha snád dajaká zásluha ako takému, ktorému daná bola možnosť ku udržaniu tejto ustanovizne väčšie obete donášať, preto aj oslavujúce ho slová prenáša na pracovníkov myšlienky kresťanského spoločovania, ktorí túto myšlienku ponášajú ako skvele horiacu faklu a tým v rozsiahlych vrstvách obecnstva podporujú verejného hospodárstva zariadenie v duchu kresťanskom.

Naša účinnosť bola by nedokoná a chybná, keby sme nedali príležitosti ku tomu, aby všetky vrstvy kresťanského obecnstva dokázali mohly, že sú súce i ku opravde reálnej, skutočnej hodnoty úspechy donášajúcej práci. Toto nech je i v budúcnosti našim hlavným cieľom, nie shrňanie kapitálov, lež ideálov ku blahu kresťanského obecnstva. Konečne ubezpečil prítomných, že s nimi i naďalej hotový je neunavene pracovať ku blahu kresťanského obecnstva.

Dr. Michal Dömötör, pravotár Strediska, predostrel návrh, aby umelcovi-maliarovi Alexandrovi Endreimu za umelecké prevedenie podobizne valné shromaždenie protokollárne vyslovilo vďaku. Po jednohlasnom prijatí tohoto návrhu, valné shromaždenie bolo zakľúčené.

Kresťania katolíci, organizujte Katolícku Ľudovú Jednotu!

Posviacka nového kostola v Buda- pešti.

Vo sviatok Nanebevstúpenia Pána (17. mája) v kraji budínskych vrchov «Zugliget» zvanom, za prítomnosti prepočetného obecnstva posvätený bol nový, veľkolepý kostol, vybudovaný obetivosťou výchove mládeže venujúcej sa anglických mníšiek.

Posviacku za veľkej assistencie previedol jeho Eminencia kardinál, knieža-primas Uhorska, arcibiskup ostrihomský dr. Ján Csernoch. Keď po prevedenej posviacke početnému obecnstvu dovolený bol prístup do chrámu Božieho, jeho Eminencia apoštolskými slovami vysvetlil veľkú významnosť prevedených svätých obradov, vrele vďaky vyslovil uh. kráľ. ministerstvu kultu a výučby, hlavnému mešťanostovi Budapešte a mníškam za ich veľkodušnú obetivosť, ktorou umožnili postavenie tohoto veľkolepého, pre celý ten vidiek prepotrebného chrámu Božieho. Jeho Eminencia zatým slúžil slávnostnú svätú omšu, pod ktorou nábožné piesne cirkevné prednášali žiačky ústavu anglických mníšiek. Slávnostnú kázeň za hlbokkej dojatosti prepočetného obecnstva držal všestranne chýrny kazateľ P. Tomcsányi S. J. Po svätej omši obecnstvo nový chrám Boží opustilo s odspievaním Pápežskej hymny.

Udalosti svetovej vojny.

Z talianskeho bojišťa. Jeho veličenstvo kráľ uhorský a rakúske hrdinské čaty minulého týždňa navštívili na talianskom fronte, kde v siedmy deň desiatej talianskej bitky pri Isonze zvlášte vyznačil sa 34. peší pluk košícký. Taliani už i sami uznávajú hrozné ztraty, aké posiaľ utrpeli pri tejto offensíve, bez toho, že by sa honosili mohli zaujať čo len jednej zákopy. Taliani i pri tejto offensíve utrpeli úplné fiasko.

Západné bojište Nemcov proti Francúzom a Angličanom. Angličania a Francúzi cez celý týždeň opakovali ich hromadné útoky proti nemeckým posiciam na celom západnom fronte. Nemecké delostrelectvo ale zväčša už v zárodku zmarilo všetky útoky tak Francúzov ako Angličanov.

Macedonský front. Francúzske čaty i v predošlom týždni pokúsili sa napadnúť pevné posície Nemcov a Bulharov na macedonskom fronte. Hrozné porážky utrpeli ale zvlášte pri Dobropolji.

Na ruskom fronte. Ruskí delostrelci vypovedali poslušnosť ich veliteľom, francúzskym dôstojníkom. Francúzski dôstojníci rozkázali ruským vojakom, aby strieľali na nepriateľské posície. Ruskí vojaci ale nielen že nevyplnili rozkaz francúzskych dôstojníkov, lež ich ešte aj zahnali z frontu.

Nezabúdajte na vdovy a siroty po hrdinoch padlých na bojišti!

Zprísnená vojna na mori.

Potopenie novších 25.000 tún.

Berlin, 18. mája. Wolffova kancelária oznamuje:

I. Dňa 29. apríla večer jedna naša podmorská loď granátmi strieľala na opevnené anglické pobrežné mesto Scarborough. Viac trefferov sme bezpochybne ustálili.

II. Dňa 5. mája jedna naša podmorská loď potopila loď «Lavender», ktorá sprevádzala anglickú flottu.

III. Novšie zdary podmorských lodí na Atlantickom oceáne: V anglickom kanáli a na Severnom mori potopily 11 parných lodí, 3 plachtové lode a 11 rybárskych lodí so súhrnným obsahom 25 000 tún. Medzi potopenými loďami sú: 3535-túnová angl. loď «Nentmoor», ktorá viezla 5656 tún obilia z Rosaria do Gibraltaru, 1620-túnový anglický parník «Viktoria» a 2426 túnový anglický parník «Polymnia», anglické rybárske lode «Edith Cawell», «Argo» a «Dilston Castle», francúzska plachtová loď «Alida», ďalej jedon veľký anglický ozbrojený parník a tri sprevádzajúce nákladné parníky. Jedna z ostatných potopených lodí viezla náklad kovu do Anglicka, druhá uhlie a tretia kusový tovar do Anglicka.

Naše podmorské lode v mesiaci apríli ponorily 1,1091.000 reg. tún. *Šéf admirality.*

Revolúcia v Rusku.

Miljukov zažakoval.

Reuterova kancelária oznamuje z Petrohradu: Miljukov podal svoje zažakovanie a vystúpil z kabinetu. Tereščenko stal sa zahraničným ministrom, Kerenski prevzal správu ministerstva vojenského a námorníctva.

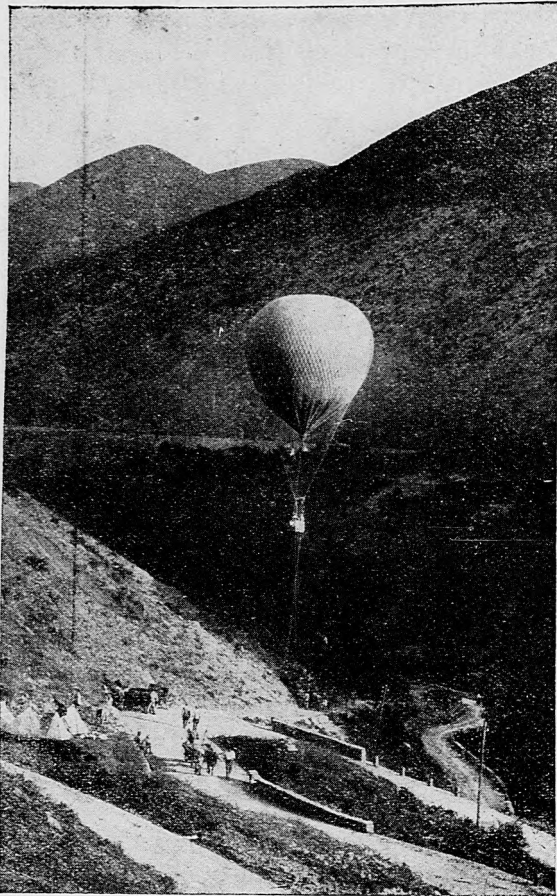
Petrohradská Telegrafická kancelária oznamuje, že na nočnom zasadnutí dočasnej vlády zahraničný minister Miljukov oznámil, že podá svoje zažakovanie. Príčina jeho zažakovania je, že v otázke reorganizovania kabinetu medzi ním a ostatnými členmi kabinetu vyskytlo sa nedorozumenie. Členovia vlády potom pojednávali otázku, že či ministerpredseda prijme vedenie záležitostí zahraničného ministerstva. Knieža Lvov toto rozhodne odmietol a vyhlásil, že nemá žiadnej chuti prijať túto torbu, radšej prijme torbu ministra vnútorných záležitostí. Potom väčšina členov vlády prišla na tú myšlienku, že vedením zahraničných záležitostí poverí finančného ministra Tereščenka. Ministra pravosúdia Kerenského vymenovali za ministra vojenského.

Nová ruská vláda.

Petrohradská Telegrafická kancelária oznamuje, že sa koalíčná vláda nasledovne tvorila:

Ministerpredseda a minister vnútra: knieža Lvov; Minister osvety: Miljukov; minister zahraničia: Tereščenko; finančný minister: Šingarev; minister obchodu a priemyslu: Konovalov; minister premávky: Nekrašov; vojenský minister: Kerenski; minister válečného námor-

níctva: námestný predseda rady robotníctva a vojakov Skobelev; minister poľného hospodárstva: revolučný socialista Černov; minister verejných prác: sociáldemokratický robotník Igozdev; minister pravosúdia: moskovský sociáldemokratický pravotár Malantovič.

Pozorovanie, uviazaná vzducholod na taliansk. fronte.

Generáli Alexejev a Gurkov zažakovali.

Londýnsky časopis «Morning Post» oznamuje, že ruskí peneráli Alexejev a Gurkov zažakovali.

Nemecký ríšsky kancelár o válečných cieľoch Nemecka.

V zasadnutí nemeckého ríšskeho snemu konservatívni a socialisti 15. mája predniesli interpellácie, v ktorých sa zaujímali o válečné ciele Nemecka.

Na interpellácie ríšsky kancelár Bethmann-Hollweg hneď odpovedal. Vyhlásil, že Nemecko spolu so svojimi spojencami pridrža sa navrhnutia pokoja, ktoré ústredné mocnosti 12. decembra minulého roku boli učinily. Ríšsky kancelár osvedčil sa ďalej, že čo sme o svojich válečných cieľoch mohli povedať, to svet už počul tak od Nemeckej vlády, jak od vlád ostatných spojencov Nemecka; keby sme sa pustili do podrobností, tým by sme sa bez každého osohu vydali našim krutým nepriateľom, ktorí kedykoľvek sa osvedčia, s nezmenenou dôslednosťou hlásajú svoje snahy, že ústredné mocnosti chcú uponížiť a zničiť. Ani Anglicko, ani Francúzsko

neukazuje náklonnosť k pokoju, ani sa nezrieklo svojich cieľov. My sme v decembri navrhli pokoj, anglický ministerpredseda ale ešte minule hlásal, že válečné ciele antantu sa nezmenily. Za takýchto okolností socialisti žiadajú, aby sme sa zriekli každého odškodného. Ríšsky kancelár sa ale pýta, či by sme zrieknutím sa každého odškodného mohli prinútiť našich nepriateľov k pokoju? Takáto politika by každé porávanie sa nechala nevybaveným a bola by nevďakom voči hrdinským skutkom nemeckého národa na bojišti a doma.

Ríšsky kancelár potom pokračoval:

Ale ani podmaňovací program nechcem postaviť. Túto vojnu nezačali sme a nebojujeme teraz takmer s celým svetom pre podmanenia, lež začali sme ju výlučne len pre zabezpečenie nášho bytia a pre polozenie pevného základu budúcnosti nášho národa. Ako nemožno s pustošiacim programom prísť ku víťazstvu a vojnu skončiť, práve tak nemožno to dosiahnuť s podmaňovacím programom. Bo ináč by som aj ja hral tú istú hru, ako naši nepriatelia. Oblahčil by som im ďalej omamovať ich vo vojne ustatý ľud a až do nekonečna predĺžiť vojnu. A, páni moji, aj toto by bolo špatnou nevďačnosťou voči našim pri Arrasi a Aisne bojujúcim vojakom.

O Rusku ríšsky kancelár hovoril:

Čo sa týka nášho východného suseda, Ruska, o tom som aj posledne hovoril. Tak sa zdá, ako keby nové Rusko odstraňovalo od seba plán násilných podmaňovaní. Že či Rusko aj na svojich spojencov vie v takomto smere účinkovať, to nemožno jasne vidieť. Je bezpochybné, že Anglicko pomocou cstatných spojencov všetkými prostriedkami o to sa usiluje, aby Rusko aj ďalej držalo zapriahnuté v anglickom válečnom voze (Hlučné volanie: Čujme! Čujme!) a aby ku rýchlemu zpäťvedeniu svetového pokoja smerujúce snahy Ruska prekazilo. Jestli však Rusko chce vyhnúť prelievaniu krvi svojich synov, jestli sa vzdá každého plánu násilného podmaňovania, jestli spät chce uviesť s nami pokojný susedský pomer, tak sa samo sebou rozumie, že my, ktorí túto žiadosť sdielame, ani budúce nezničíme trváci pomer a neznemožníme ho žiadnymi požiadavkami, (Hlučná pochvala a potlesk.) ktoré sa so slobodou a vôľou národov nesrovnávajú a ktoré by v ruskom ľude zasialy zárodoky novšieho nepriateľstva. Nepochybujem, že je možné také, výlučne na vzájomnom dorozumení zakladajúce sa dohodnutie, ktoré vytvorí každú myšlienku násilnosti a ktoré by nezanechalo po sebe ani len jedného trňa a žiadnej nevole. (Hlučná pochvala.)

Konečne o vojenskom položení ríšsky kancelár vyslovil sa, že naše vojenské položení je také prajné, aké od počiatku vojny ešte nikdy nebolo. Nepriatelia Nemecka ani napriek svojim strašným ztratám nevedia prelomiť nemecký front na západe. Aj nemecké podmořské lode so vzrastajúcim zdarom pracujú. Toto uznávajú aj neutráli.

Ríšsky kancelár svoju reč skončil s tým, že vzhla-

dom na naše prajné vojenské polozenie s úplnou dôverou môžeme veriť, že vojna blíži sa ku šťastnému skončeniu a vtedy nastane čas, keď sa o válečných cieľoch budú môcť začať vyjednávania s nepriateľom.

Prvý deň najnovšej talian. offensívy.

Anglicko a Francúzsko predvídajú, že od slúbenej im ameríkanskej armády mnoho nemôžu očakávať a pretože im ani Rusko v terajšom jeho úplnom rozklade neni vstave ku pomoci prispieť, preto vierolomného Taliana prinútily ku novšej offensíve, o ktorej z válečného stánu oznamujú: Ako sa po udalostach posledných dní očakávať dalo, deň 14. mája vyvinul sa vo veľký bojovný deň, ktorý následkom vynikajúcej hrdinskosti a smrťou opovrhujúcej húževnatosti našich čiat, priniesol našim zbraniam skvelý zdar. Taliani tri dni trvajúcou delostrelbou usilovali sa naše posície od Plavy až po more pripraviť k útoku. Dňa 14. mája na poludnie na celom fronte začal sa útok pechoty. Taliani jednotne, hlboko rozčlánkovanými zástupmi útočili na naše posície.

Aj v noci ustavične útočili na naše zákopy, ale všetky útoky, akokoľvek zúfale ich aj viedli, s najťažšou ztrátou nepriateľa sa rozpadly. Stredistami bojov boly Plava, Monte Santo a Monte San Gabriele, výšiny od Gorice na východ, taktiež územie medzi Spacapani a Konstanjevicou a pri Hudilogu. Najviac útokov zničujúca palba nášho delostrelectva už v zárodku udusila, alebo sa rozpadly pred múrom, ktorý naše delostrelectvo spolu so strojovými puškami a pechotou tvorilo pred našimi posíciami. Kde sa jednotlivým nepriateľským oddeleniam podarilo prelomiť sa cez tento múr, tam práve tak rýchle, ako bravúrne prevedenými útokmi a v bojoch ručnými granátmi sme ich odrazili.

Na okolí Ajby nepriateľ pokúsil sa prejsť cez riekou Isonzo. Ponevác ale na mieste prejdenia dostal sa do najúčinlivejšej palby nášho delostrelectva, nepatrné talianske sily prešly na ľavý breh. Aj na území Plavy boj viedol sa neslýchanou rozhorčenosťou. Všetky pokusy Talianov, aby sa tam usalašili, sa zmazaly a výmúč 25 metrov širokej časte v Zagore, naše čaty, ktoré sa na tomto území obdivuhodne bily, majú úplne v moci svoje posície. Naše čaty neuspokojily sa s tým, aby odrazily útoky Talianov, lež tiahly za cúvajúcim nepriateľom a rozmnožily jeho ztraty. Nie menej rozhorčený bol zápas o naše posície na Monte Santo. Tu Taliani v noci vnikli, ale sme ich naskutku odohnali. Na úsvite, medzi 5. a 6. hodinou Taliani urobili nový útok na výšinu, ale ich pokusu naša uzavierajúca palba chytrourobila koniec. Aj na Monte San Gabriele celú noc rozhorčene viedol sa boj. Do rána na tomto odseku odrazili sme nie menej ako štyri útoky.

Proti výšinám od Gorice na východ taktiež opätovne vytrhly napred veľké sily, ktoré sa obrátili proti našim posíciam na oboch stranách cesty Rosental, ale aj tu za všetky krvavé obete odmena Talianov bola veľmi nepatrná. Od Feiti Hribu na východ naše posície

14. mája päťkrát zamenily gazdu. Ešte aj v noci Taliani silne útočili odtiaľ proti nám. Ale my sme zvíťazili.

Všetky tieto posície, o ktoré sa viedly také ťažké boje, sú pevne v našej moci. Zajali sme 1600 Talianov, medzi nimi 15 dôstojníkov.

Bitka pri Arrasi a v Champagni.

Berlin, 14. mája. Wolffova kancelária oznamuje: Na fronte Arrasu 13. mája delostrelba bola slabšia, ako v predošlé dni a len pred večerom sa stala prudšou. Útok anglickej stotiny na Oppy 13. mája včasne ráno v uzavierajúcej a odstraňujúcej palbe Nemcov sa rozpadol. Trinásty anglický útok na Bullecourt dňa 13. mája ráno, štrnásty v ten istý deň večer sa zmazal. Napriek silnej bubnovej palbe Angličania hrdinskú posádku neboli vstave poklútiť v jej posícii. Po húževnatom boji ručnými granátmi dedina ostala v našej moci.

Na fronte Aisne a v Champagni delostrelba bola pomerne slabá. Živšia bola len medzi Mont d'Hiver a cestou Corbeny—Reims, taktiež od Aisne po okolie západne od Brimontu. Kým francúzsky offensívny pohyb zviazol, Nemci od Braye na severozápad a pri Juvin-courté odtisknutím svojich čiar opravili svoje posície. Práve tak sa podarilo popraviť nemecké posície aj na

Ženy verbugujú vojakov v New-Yorku.

výšine č. 108. Tento úplne rozstrieľaný a ručnými granátmi križom-kražom rozoraný kopec, ktorý sa bezprostredne od Berry au Bac na sever vypína z roviny, prekáža každému napredovaniu Francúzov proti Juvin-courté. Napriek silnej delostrelbe a hodeniu do boja obrovských zástupov Francúzi nevedeli zaujať tento kopec.

Válečná umelecká výstava v Prešove.

V prešovskej biskupskej palote panie šárišskej stolice a mesta Prešova na čele s nadžupankou Juliusovou Bujanovicovou v posledných mesiacoch na válečné dobročinné ciele zariadily tak krásnu výstavu, akú doteraz ten vidiek ešte sotva videl. Pätnásť sieň je plných so starým izebným náradím a maľbami, či obrazmi z 18. stoloetia, so starými porcellánovými a sklenenými nádobami a rozličnými starými šperkmi: čo našim očiam poskytuje takú utešenú látku, akú správne závidieť nám môžu naše musea.

Vynikajú zvláštne: izba prešovského biskupa dr. Štefana Nováka z 18. stoloetia so svojím pôvodným anglickým náradím, stará porcellánová zbierka univerzitného profesora dr. Augusta Csatáryho, mimoriadne bohatý a rozličný oddiel sostavený zo starých strieborných predmetov šárišských rodín, predovšetkým ale sieň cirkevno-umeleckých pamiatok. V tej sú prvý raz vystavené tavomalebne kalichy a krížiky chýrečného šárišského zlatníka Jána Szilassyho z 18. stoloetia, zachované v šárišských kostoloch. Okrem týchto od 14. do prostred 19. stoloetia pochádzajúcich asi na polsta kalichov, môžeme sledovať od stopy do stopy vývin jedné chýrneho hornovidiackeho zlatníctva. Druhý oddiel výstavy obsahuje obrazy umelcov šárišského pôvodu, ako Pavla Szinei-Merseho, Teodora Zemplényiho, Ballóvho atď. Tretí oddiel pozostáva z válečných pamiatok, najviac z pamätných predmetov bitiek, vedených v severnej čiastke šárišskej stolice. Osobitná sieň dostala sa starému a terajšiemu ľudovému umelectvu šárišskej stolice, výstave prešovskej drevopriemyselnej oddielovej školy, domovým vzorkám a plánom kommissie, utvorenej ku znovavystaveniu obcí spustošených počas vojny.

Mimoriadne bohatá, krásna a prikladne sriadená výstava otvorená bola 2. mája a ostane otvorená do 2. júna.

Výrok v trestnej pravote pašovateľov obilia.

Direkcia uhorských štátnych železníc koncom minulého roku prišla na stopu veľkého pašovania obilia. Nite pašovania viedly do Nitry a do Veľkých Topolčian, kde budapeštianski tajní policajti a štátne zastupiteľstvo vystopovalo vinníkov, ktorí sa vtedy úprimne priznali. Vyznali, že obilie bez legitimácie, falošným soznaním a podplatením železničných zamestnancov vo vagónoch vyvážali z krajiny. Štátne zastupiteľstvo vtedy zatklo devätnásť vinníkov, z ktorých deviat i teraz sedia vo vyšetrovacom väzení. Títo sú Nasledovní: liferant Žigmund Lessner, furman Dávid Weisz, árendátor Vilhelm Finkelstein, náčelník nitrianskej železničnej stanice Lukáš Becker, železničný kontrolór Markus Neuruhner, železničný pokladník-úradník Kamil Rédly, železničný hlavný magaziner Alexander Holly, finančný hlavný kommissár Ignác Aczél a robotník železničného maga-

zínu Peter Strakoš. Štátne zastupiteľstvo obžalovalo ich z klamstva, z podplácania a zo zdražovania tovaru.

Po dlhom pojednávaní nitrianska súdna stolica 11. mája za mimoriadne veľkej prítomnosti obecnstva vyhlásila svoj výrok v trestnej záležitosti pašovateľov obilia. Súdna stolica všetkých obžalovaných uznala za vinných v zločine podplatenia protiviacom sa 467. odseku trestného zákonníka. Žigmund Lessner, Dávid Weisz a Vilhelm Finkelstein ako podnecovatelia odsúdení sú každý na poltreťu roka do trestnice. Ako páchatelia sú odsúdení: bývalý náčelník nitrianskej železničnej stanice Lukáš Becker, kontrolór štátnych železníc Karol Neuruhner, železničný pokladník Kamil Rédly a náčelník železničného magazína Alexander Holly každý na poldruha roka do žalára, robotník magazína Peter Strakoš na polroka do žalára a hlavný finančný kommissár Ignác Aczél na jedon rok do žalára.

Dľa odôvodnenia súd svoj výrok zakladá na priznanie sa obžalovaných. Obranu obžalovaných, že vyšetrojúce vrchnosti falošne vzaly hore zápisnice, že ich soznanie poprekrúcali a že obžalovaných policajti prinútili priznať sa, súd nevidí za dokázanú a ani ju neprijme, bo voči tomuto stojí pod prisahou složené soznanie dvoch úradných železničných úradníkov a policajných stopujúcich medzítok, dľa ktorého vyšetrovanie zákonne bolo prevedené, obžalovaní sa dobrovoľne priznali, ich soznanie policajti v ničom nezmenili. Súdna stolica pri Lessnerovi, Weiszovi a Finkelsteinovi za obľahčujúcu okolnosť vzala to, že ešte neboli trestaní, pri železničiaroch ale to, že majú väčšie famílie. Za obľahčujúcu okolnosť slúži to, že Lessner, Weisz a Finkelstein vtedy spáchali zločin, keď krajina trpela nedostatok obilia. Pri železničiaroch obľahčujúcou okolnosťou je, že sa prehresili proti svojej úradnej prisaha a šéf stanice Becker mimo toho ešte zlým príkladom predchádzal svojim podriadeným.

Štátny zástupca appelloval o zprisenie trestu a obranci obžalovaných, ktorí ostanú vo väzení, podali nullitu.

Hospodárske zprávy.

Zakázané je predávať tohoročnú úrodu.

Dľa novšieho nariadenia vlády neplatná je taká smluva, ktorá sa vzťakuje na predaj a kúpu za vopred určenú cenu pšenice, raže, poloviny, jačmeňa, ovsu, prosa (pšena), kukurice, strukovín a repice alebo výmelov z nich. Zakaz nevzťahuje sa na predaj s preddavkom Válečné plodiny zpeňazujúcej účastinárskej spoločnosti. Válečné plodiny zpeňazujúca účastinárska spoločnosť do 25. júla (pri kukurici do 30. novembra) na pšenicu, ktorú gazdovia budú mať vyše svojej gazdovskej a domácej potreby, smie dať 20 korún, na raž, polovinu. jačmeň, ovos, proso, kukuricu a na repicu 15 korún preddavku. Gazda to obilie, na ktoré dostane závdavok, nesmie ani predaf, ani ináč s ním naložiť, lež povinný

ho je za cenu na čas prevzatia určenú, Válečné plodiny zpeňajúcej účastinárskej spoločnosti odovzdať.

Kto sa proti ustanoveniam tohto nariadenia previní, alebo kto v zaobídení týchto ustanovení akýmkoľvek spôsobom spoluúčinkuje, môžu ho odsúdiť až na šesť mesiacov zavretia a až na 2000 korún peňažnej pokuty.

Petrolej vezmú pod zátvor vlády.

Vláda vydala nariadenie, dľa ktorého všetek petrolej na svietenie, ktorý majú a pozdejšie dostanú obchodné podniky a spolky, vezmú pod zátvor. Následkom tohto podniky svietiaci kamenný olej smú vyslúžiť len s dovolením prvého úradníka alebo jeho zástupcu tej právomocnosti, na území ktorej je petrolej na sklade. Dovoľenie slobodno dať len ku vyslúženiu svietacieho kameného oleja, nevyhnutne potrebného na ciele verejného záujmu, ďalej na lesnícke, banícke a priemyselné ciele (i pre domáci priemysel). Nariadenie nevzťahuje sa na svietiaci kamenný olej, ktorý majú, alebo ktorý opatrujú pracujúce rafinerie kameného oleja.

CHYRNIK.

Kráľov dar. Antonovej Csapó a Ludvikovi Illés v stolici Šomoďskej narukovalo a bojuje po sedem synov za vlasť. Jeho veličenstvo kráľ poslal rodičom po 500 korún a strieborné hodinky.

Z biskupstva spišského. Dňa 26. apríla za kňazov vysvätení boli štvrtoroční bohoslovci: Ondrej Gerát, Jozef Laurinecz, Jozef Tylka, a Martin Valus. Velkoborovský farár Jozef Novotný navrátil sa z vojenskej kňazskej služby a následkom präsenty stal sa farárom v Lipt. Trnovei. Velkoborovskú faru ako administrátor spravuje doterajší trnovský dočasný admintstrátor Anton Pessek. Osvietený pán biskup vymenoval Joz. Krssaka za profesora náboženstva k levočskému kráľ. kat. hl. gymnásiumu, ružomerského katechéta Jána Ferencika za profesora náboženstva k levočskej kráľ. štát. reálke a k levočskej štát. vyššej dievčenskej škole; sedliacko-dubovského kaplána Augusta Valcsáka za katechéta do Ružomberka. Ako kaplánov preložil: Jozefa Brnussaka z Lipt. Sv. Kríža do Bodíc (Bodafalva), Štefana Huraya z Veľkého Borového do Lipt. Sv. Kríža, Jozefa Michnu z Oravskej Rabče do Zakamenoklina, odtiaľto Floriana Fömötöra do Tvrdošína a Franca Gallovicsa z Tvrdošína do Rabče. Doterajší krušetnický kaplán Ján Málík stal sa dočasným administrátorom v Erdúdku. Osvietený pán biskup novovysvätených za kaplánov poslal: Ondreja Geráta do Hornej Zubrice, Jozefa Laurineca do Kubach, Jozefa Tylku do Oravskej Veľkej Vsi a Martina Valusa do Sedl. Dubovej. — Deň prímacej zkúšky mladíkov, chcějúcich vstúpiť medzi klerikov spišskej diecéze, vytýčili na 1. júna. Mladíci, ktorí so zďarom složili 6., 7. a 8. gymnasiálnu triedu a dotyčne s dobrým prospechom složili zkúšku zrelosti (matúru), telesne sú zdraví a cítia úprimé povolanie ku stavu kňazskému, 31. mája sa majú hlásiť v biskupskej kancelárii Kapituly.

Cirkevné značenia na šiestu uhorskú válečnú požičku. Z Košíc oznamujú: Prepošt-prälát dr. Melchior Takács v mene jászovárskeho premonštratského rádu predbežne značil 500.000 korún. Tento rád na doterajšie válečné požičky značil 4 milliony korún. — Spišskorichvaldská kostolná kassa na novú válečnú požičku značila 600 korún.

Na nacionálny votívny kostol trnavský deň pojoja priniesol 1000 korún a Marianská kongregácia žiakov polgárky v Nitrabajne obetovala 138 korún.

Od nemeckého cisára vyznačení košickí honvédi. Jeho veličenstvo kráľ dovolil, aby firer Michal Koró, kaprál Ludvik Papp a landšturmisti Ondrej Orosz a Emil Paska z 9. honv. peš. pluku prijať a nosiť mohli nemeckú bojovnícku zaslúžnú medaillu.

Od bavorského kráľa vyznačený Spišiak. Bavorský kráľ barónovi dr. Vilhelmovi Lersovi, štátnemu sekretárovi ministerstva obchodu, rodákovi zo Spišskej Belej, udelil kríž kráľa Ludvika.

Nový farár v Jarembine (Spiš). Prešovský gr.-kat. biskup osturňanského gr.-kat. duchovného Ervina Byssza vymenoval za duchovného do Jarembiny.

Vyznačení košickí honvédi. Kadet Franc Farkas dostal znovu striebornú medaillu hrdinskosti prvej triedy; firer Karol Oláh a landšturmista frajter Michal Abonyi dostali striebornú medaillu hrdinskosti prvej triedy; res. poručíci Eugen Salamon, Mikuláš Schwartz a Aurel Ruman, strážmajster Geog Mihók, titulárny strážmajster firer Michal Varga, jednoročný dobrovoľník firer Štefan Siklaky, fireri Ján Mihalics a Štefan Uhrin, jednoročný dobrovoľník kaprál Mikuláš Jaszovszky, kapráli Jozef Trizna, Ján Géczi, Ján Doszpoj a Ján Balogh, res. frajtri Julius Krausz a Ondrej Vavrik, Honvédi Pavel Kuzsma, Ján Rohály, Ján Kollár a Ján Kuharik; res. honvédi Michal Kulyhavi, Štefan Plavnyiczki a landšturmista Ján Szaniszló dostali striebornú medaillu hrdinskosti druhej triedy; landšturmista Ján Junitor a frajter Ján Grádos dostali bronzovú medaillu hrdinskosti; honvéd Jozef Juszkó dostal železný zásl. kríž na sužke medaillou hrdinskosti: všetci z košického 9. honv. peš. pluku.

Zemetrasenie. Z Lugana sdeľujú, že v Kalabrii 8. mája večer krátko pred 7. hodinou započalo sa veľké zemetrasenie, ktoré v Reggiove zapríčinilo veľký strach a narobilo značné škody. — Prístroje observatoria budapeštianskej vedeckej university 6. mája popoludní o 5. hodine 23 minútach ukazovali menšie zemetrasenie, ktoré bolo v Uhorsku. Dľa zprávy spolupracovníka ústavu v obci Tapiószele v st. peštianskej jedny massívne malé stojace hodiny, ktoré vždy riadne idú, v spomenutom čase bez každej zvláštnej príčiny zastaly. Toto zemetrasenie bolo také slabé, že ho ľudia nespozorovali. Ináč v obci Tapiószele aj v júli minulého roku bolo menšie zemetrasenie.

Ženy v administrácii. Zo Skalice oznamujú, že mestský výbor na svojom poslednom zasadnutí na zástupný úrad narukovaného mestského kontrollóra vyvolil mestskú pisárku Mariu Vašečkovú.

Listy z bojišta.

Spišsko-richvaldský mládenec Ján Čupka, ktorý slúži pri 25. peš. pluku, z talianskeho bojišta píše svojmu duchovnému: Noviny «Kreštan» som dostal, aj veľkú radosť mám z nich, že mám čo čítať. Aj moji kamaráti tiež veľmi radi čítajú. Nech mi ich len aj naďalej posielajú, jak čítam, to som zaraz veselší. Veľmi ma teší, že sme 29. apríla boli pri sv. spovedi a pri sv. prijímaní.

*

Spišsko-richvaldský rychtár Šebastian Nedorosčik, honv. kanonier, z rumunského bojišta píše svojmu duchovnému: «Kreštan» a «Buditeľa katolíckeho ľudu» som dostal. 5. mája som im poslal z mojego lenungu 6 korún po mojej táborskej pošte. Vďačne im to posielam za to mnohé dobré čítanie, lebo im darmo nič

neprihodí. Ďakujem im, že ma tak zaopatria s tým dobrým čítaním na bojišti.

**Svrabľavosť,
Potenie,
Slnečný úpal,
Šupanie kože,
Svrab a hostec,
Neduhy kože, rany,
Opuchliny a staré rany**

istotne lieči zákonom chránený prostriedok. **Borovičková masť.** Nešpiní a je zcela bez zápachu. Malý teglík 3 koruny, veľký teglík 5 korún, rodinný teglík 9 korún, k tomu patriaceho borovčkového mydla cena 4 K. Adressa objednávok

Alexander Gerő, lekárnik Nagyköros 40.

Na žalúdok chorým

nevyhnutne potrebným liekom je

Jágerská voda,

ktorú od 150 rokov dorábajú **jágerskí milosrdní bratia**. K dostaniu je v každej lekárni, cieľu najprimeranejšie je ale objednať si ju v

Lekárni milosrdných bratov

v Jágri (Eger).

Malá fľaška 80 halierov. Stredná fľaška 2 koruny 20 halierov. Veľká fľaška 4 koruny 40 halierov. Menej ako v hodnote 3 koruny neposielame po pošte.

Varujme sa napodobení.

8 halierov

(za 1. poštovú dopisničku) stojí vás môj hlavný cenník, ktorý na žiadosť pošle vám

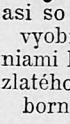
Prvá dielňa na hodiny
Hanns Konrad

cis. a kr. dvorného zásielcu Brüx číslo 1544.
□□ (Čechy) □□

Nickel alebo oceľové anker hodinky K 16, 18, 20. Válečné rádium anker hodinky K 18, 22, 26. Bielokovové (Glorie striebro) s dvojitou pokryvkou anker remontoir hodinky K 30. Massivné strieborné anker remontoir hodinky K 40, 50, 60. Budičky a stenové hodiny vo veľkom výbere. 3 rokov záruka. Zasielanie s poštovou dobierkou. Záměna povolená alebo návrat peňazi.

Zdarma a franko na žiadosť dostane každý môj hlavný cenník

asi so 4000 vyobrazeniami hodín, zlatého strieborného,

umelého tovaru a hudobných nástrojov.

Žiacke a koncert husle K 12, 14, 16, 20, 25, 30 a v. Dobré harmoniky K 8, 10, 12, 16, 18, 20, 40, 50 a vyšej. Záměna povolená alebo návrat peňazi. Zasielanie s poštovou dobierkou alebo pri voprednom zaslaní peňazi, Zasiela vývozný dom

Hanns Konrad

cis. a kr. dvorný zásielca Brüx číslo 1545.
(Čechy)

Dobry nástroj, polovica práce.
Objednajme si plamenného ostria.

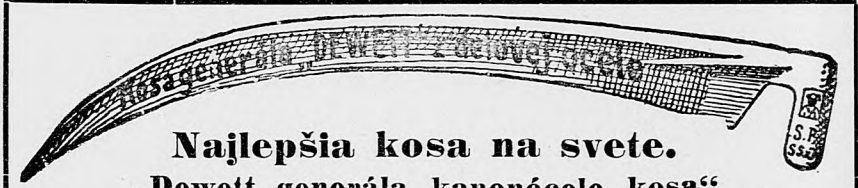
Šarkan-kosu

Za každú kosu 3 rokov záruka, nezodpovedná zamení sa zdarma novou, dobrou kosou (Zo zkúsenosti vieme, že medzi 100 kusami není ani jedna zlá.) Plamenného ostria Šarkan kosou, po jednom naostrení možno kosiť na 150—200 krokov. Jedno nakúvanie dostací na viacej dní. Plamenného ostria Šarkan-kosu posielame nakúvanú, vyprobovanú, potreba ju kováčovi dať do ruky, hotová je do roboty. — Šarkan-Kosy ceny sú:

60	65	70	75	80	85	90	95	100	110	centm.
----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	--------

4.—	4.10	4.20	4.40	4.60	4.80	5.—	5.10	5.20	5.50	korún.
-----	------	------	------	------	------	-----	------	------	------	--------

Pri 10 kusoch 1 kus zdarma. Šarkan-kosa oceľka 60 hal., striebornej oceľke kladivko 2,20 korún, nákovka 1,80 korún. Dvojitá obrúčka na kosu 50 hal. **Stroj k nakúvaníu kosy**, najdokonalejšia novota. Za 5 minút 1 kosu hárs i dieťa dokonale môže naostř. Cena 6 korún. **Cenník zdarma.** K objednaníu výlučná adresa: Šarkan-Kosy «Stredíšte». **Somogysszil.**

Najlepšia kosa na svete.

„Dewett generála kanonócele kosa“

po jednom naostrení cez celý deň, po jednom nakúvaníu cez viacej dní možno ňou kosť. Není kosa, ktorá by sa. ani ohľadom do rotvy, ani ohľadom, ľahkosti i trvanlivosti, na celom svete s ňou porovnať mohla. — Každú kosu posielame nakúvanú, vyprobovanú a hotovú do roboty, potreba ju kováčovi dať do ruky. — „Dewett Generála kos“ ceny:

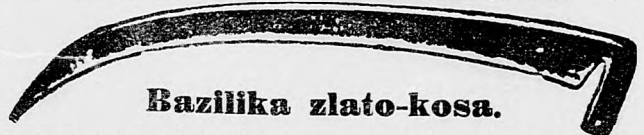
60	65	70	75	80	85	90	95	100	110	centm.
----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	--------

4.—	4.10	4.20	4.40	4.60	4.80	5.—	5.10	5.20	5.50	korún.
-----	------	------	------	------	------	-----	------	------	------	--------

Pri objednaní 10 kusov 1 kosa zdarma. Amergauska oceľka 60 halierov, striebornej oceľke kladivko 2 kor. 20. hal. striebornej oceľke nákovka **Ochran. mánka.** 1 kor. 80 hal., dvojitá obrúčka na kosu 50 hal. — **Stroj k nakúvaníu kosy**, najdokonalejšia novota. 1 kosu bars i dieťa za 5 minút môže naostř. Cena 6 korún. — **Cenník zdarma.** Objednaníu treba poslať jedine na adresu obvodu **Pavel Sohr Somogysszil 33.**

53 rokov v obchode, vyskúmane dobrá osada na kosy.

Nikto nikdy nemal lepšej kosy, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivého ostria zlato kosu, za ktorú nás pozhňávať bude. Tieto kosy už od 52 rokov rozposielame najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesodpovedné zameníme zdarma. — Cena jednej **«Bazilika zlatoj kosy»** s poštovou dobierkou:

60	70	75	80	85	90	95	100	110	cm.
----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----

Cena 1 kosy 3.— 4.20 4.40 4.60 4.80 5.— 5.10 5.20 5.40 kor. 1 kusa karborundum osielky medzi jestvu úcimi najlepšej, cena 1.10 korún. Sberateľom kós ku zvláštne mu povšimnutíu: Pri každej kúpe 10 kusov, 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 5 kusov alebo pri inom poštovom objednaní vo výške 20 korún, poštové porto mi platíme. Niže tohoto obnosu, 1.50 korún obnášajúce poštové porto plati kupec. K odporúčaníu je čím skorej objednať si kosy, bo pozdejšie sotva budú k dostaniu. Obrázkový náš cenník na žiadosť posielame zdarma. K dosť aniu u: **Josef Marosi a Syna Esztergom, 15.** číslo. 53-ročná osada na kosy a veľký obchodný dom.